

ב"ה אייר תש"ף

בית ומשפחה בימי קורונה איך מתגברים על משברים?

תורתנו הקדושה מתארת משברים רבים: מבול, יוסף ואחיו, עבדות וגזירות במצרים,
חטא העגל, חטא המרגלים, חורבן בתי המקדש ועוד...

מה עושים? כיצד מתמודדים?

רבותינו מלמדים אותנו מהיכן נשאב את כוחותינו:

תנו רבנן - עני ועשיר ורשע באין לדין

לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה?

אם אומר:

עני הייתי וטרוד במזונות!

אומרים לו כלום עני היית יותר מהלל?

אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרעפיק (מטבע) חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו, פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס. עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון אמרו - אותו היום ערב שבת היה ותקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים, כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום המעון הוא? הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה, עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג פרקוהו והרחיצוהו וסכוהו והושיבוהו כנגד המדורה, אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת.

עשיר - אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה?

אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי אומרים לו כלום עשיר היית יותר מרבי אלעזר

אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדן אלף ספינות בים ובכל יום ויום נוטל נאד של קמח על כתיפו ומהלך מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה. פעם אחת מצאוהו עבדיו ועשו בו אנגריא, אמר להן בבקשה מכם הניחוני ואלך ללמוד תורה! אמרו לו חיי רבי אלעזר בן חרסום שאין מניחין אותך. ומימיו לא הלך וראה אותן אלא יושב ועוסק בתורה כל היום וכל הלילה.

רשע אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה ?

אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי הייתי אומרים לו :

כלום נאה היית מיוסף אמרו עליו על יוסף הצדיק, בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית בגדים שלבשה לו ערבית לא לבשה לו שחרית. אמרה לו: השמע לי! אמר לה לאו, אמרה לו: הריני חובשתך בבית האסורין, אמר לה: ה' מתיר אסורים

,הריני כופפת קומתך, ה' זוקף כפופים, הריני מסמא את עיניך, ה' פוקח עורים, נתנה לו אלף ככרי כסף לשמוע אליה לשכב אצלה להיות עמה ולא רצה לשמוע אליה, לשכב אצלה בעולם הזה להיות עמה לעולם הבא.

נמצא הלל מחייב את העניים, רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים (יומא לה עמוד ב)

מהיכן יונקים הלל, רבי אלעזר ויוסף הצדיק כוחות גדולים?

1. בתוך המשבר טמונה ההצלחה

הרב הוטנר מלמדנו בספרו "פחד יצחק" על איגרת ששלח לנער שמתמודד עם חטאים. (האגרת מוסברת בלשוני - ח.כ.)

הפסד קרב, ותנצח במלחמה!

בוודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל ובכמה מערכות תיפול שדוד. אבל אני מבטיח לך שלאחר הפסד כל המערכות, תצא מן המלחמה כשזר ההצלחה על ראשך.

שלמה המלך אומר: "שבע ייפול צדיק וקם",

יש המסבירים דבריו -שלא בחכמה: אף על פי ששבע ייפול צדיק, מכול מקום הוא קם.

אבל המחנכים יודעים היטיב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא "שבע הנפילות" שלו.

וכך דרשו חז"ל - "וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. טוב -זה יצר טוב, מאוד -זה יצר הרע..."

2. עמל בלימוד תורה

"פגע בך מנוול (יצר הרע) זה – משכהו לבית המדרש קידושין דף ל" עמוד א').

"בראתי לו יצר הרע בראתי לו תורה תבלין (התורה היא התרופה למחלה)" אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו" (קידושין דף ל" עמוד ב')

מבאר המהר"ל בנתיב היצר:

אבל עיקר הפירוש כי בא להודיע מעלת התורה שעל ידי התורה מסולק מן האדם היצר הרע שהוא פחיתות האדם, וכאשר מסולק מן האדם הפחיתות הזה שהוא היצר הרע, אז נשאר האדם במדרגת המלאך לגמרי כאשר מסולק מאתו יצר הרע וכאלו היה האדם כולו שכלי.

ומוסיף הרמח"ל במסילת ישרים :

הנה מה שמביא את האדם, על דרך כלל, אל הַזְהִירוּת, הוא למוד התורה. והוא מה שאמר רבי פנחס בתחילת הבריתא, "תורה מביאה לידי זְהִירוּת".

3. דורנו דור נפלא – דור מלא גבורה!

הרב קוק מלמדנו שדורנו הוא דור נפלא! עלינו לדעת ולהכיר את גדולתנו - בכדי לחיות כך ולהכיר בכך עלינו להיות **גיבורים** – הידיעה הזו מעניקה לנו הרבה כוחות.

וכך מלמדנו הרב קוק בספר מוסר אביך: צריך שמדת ה**גבורה** תשלוט בנפש, עלינו להתמיד בפיתוח מידת הגבורה הנטועה בנו.

אמנם, לא בנקל יקנה האדם מדת ה**גבורה**, ובאמת רק על-ידי התורה ושקידתה קונה אותה, כמו שמלמדנו החכם באדם- " אני בינה לי **גבורה**". (משלי ח' יד').

וכך גם כורך הרב קוק בספרו אורות התשובה את הגבורה של הדור עם התשובה של הדור ,

עלינו לשוב לגבורה של אבותינו!

ובהספד לרב שמואל מוהליבר (תלמיד חכם "ענק" שתמך והיה שותף בפועל- במפעל הציוני) מתאר הרב קוק תלמיד חכם שאינו "רק" גדול בתורה , אלא -**גדול וגיבור**.

קישור לסרטונים העוסקים בהתמודדות באתר של היחידה לחינוך לחיים במשפחה:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hemed/family/DvarYechida/sirtonimm.htm>

הרב חגי כהן, מדריך לחינוך לחיים במשפחה מחוז דרום

